

Το Bookia προτείνει...

...Αντίο, φιλενάδα

Πένυ Παπαδάκη

Η Πένυ Παπαδάκη γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, αλλά μεγάλωσε στις γειτονιές του Πειραιά. Για πολλά χρόνια ασχολήθηκε με τα λογιστικά, τα οποία όμως δεν κατάφεραν να τετραγωνίσουν το μυαλό της. Τα τελευταία έξι χρόνια ασχολείται με το μάρκετινγκ. Είναι παντρεμένη, έχει δύο παιδιά και θεωρεί την οικογένειά της τη μεγαλύτερη δημιουργία της. Πνεύμα ανήσυχο, ψάχνει πάντα τις απαντήσεις στις απορίες της μέσω... [Περισσότερα...](#)

Βιβλίο [Αντίο, φιλενάδα](#)

Συγγραφέας [Πένυ Παπαδάκη](#)

Κατηγορία [Κοινωνικό μυθιστόρημα](#)

Εκδότης [Ψυχογιός](#)

Συντάκτης-ρια [Έλλη Δέδε](#)

Η Πένυ Παπαδάκη αγκαλιάστηκε από το αναγνωστικό κοινό για έργα της όπως ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ, ΤΟ ΖΕΙΜΠΕΚΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΤΙΝΑΣ, ΧΩΡΙΣ ΔΙΧΤΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ και τώρα επανέρχεται με την επανέκδοση ενός από τα πρώτα της μυθιστορήματα, που ξεχώρισε.

Πρόκειται για το ΑΝΤΙΟ, ΦΙΛΕΝΑΔΑ, που στην πρώτη του έκδοση από την ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ εξαντλήθηκε και κατόπιν αιτήματος των αναγνωστών εκδίδεται αυτή τη φορά από τις εκδόσεις Ψυχογιός!

Η Σοφία θα τιμωρηθεί σκληρά για τη δυσκολία της να αρθρώσει τα όχι που χρειαζόταν για να οριοθετήσει ισότιμες σχέσεις με τους γύρω της.

Η Μαρίνα θα κληθεί να παλέψει από πολύ νωρίς ολομόναχη σε σκοτεινούς δρόμους, που θα την οδηγήσουν στην ωρίμανση, αλλά και στα άκρα.

Αυτές οι δύο τόσο διαφορετικές γυναίκες θα συναντηθούν σε ένα κελί φυλακής όπου μέρα με τη μέρα θα χτίσουν μian αυθεντική φιλία και θα ανακαλύψουν ότι τα πραγματικά δεσμά είναι εκείνα που οι ίδιοι επιβάλλουμε στον εαυτό μας. Μαζί θα πασχίσουν να τα σπάσουν και να διεκδικήσουν όσα στερήθηκαν. Θα προλάβουν όμως να γευτούν τη νέα μέρα έξω από τη «φυλακή» τους, πριν η μοίρα τους επιβάλει το δικό της αντίο;

Από την σύντομη επισκόπηση του βιβλίου συμπεραίνει κανείς πως έχουμε να κάνουμε με μια κοινωνική ιστορία και μάλιστα λίγων σχετικά σελίδων, που στέκονται αρκετές για να εμπνεύσουν αβίαστη συγκίνηση...

Αυτό όμως ακούγεται μονοσήμαντο, μπροστά στις πολλές παραμέτρους όπου εξακτινώνεται το περιεκτικό αυτό έργο. Στην πραγματικότητα **ο όγκος του ANTIO ΦΙΛΕΝΑΔΑ είναι αντιστρόφως ανάλογος προς την πυκνότητα των νοημάτων του.**

Πρόκειται για ένα βιβλίο πρόδρομο της πορείας που είχε σκοπό να χαράξει η Πένυ Παπαδάκη με όλα τα χαρακτηριστικά, που στοιχειοθετούν το ξεχωριστό, αναγνωρίσιμο στυλ γραφής της:

Γλώσσα λιτή, καθημερινή.

Πλοκή βγαλμένη από την οικεία καθημερινότητα χωρίς την αχλύ του εξωπραγματικού ή των μυθιστορηματικών ανατροπών. Όλα ρέουν με μια φυσικότητα, όλα ενέχουν μια ήρεμη δύναμη.

Άρτια σκιαγράφηση χαρακτήρων που εμπεριέχουν κομμάτια όλων μας.

Οι ήρωες της Πένυς Παπαδάκη δεν κατοικούν σε ειδυλλιακά μέρη και χρυσοποίκιλτα μέγαρα, αλλά σε χαμόσπιτα της προσφυγιάς ή στη διπλανή μας πόρτα. Είναι πασπαλισμένοι όχι με τη χρυσόσκονη της εξιδανίκευσης, αλλά με τη σκόνη του κάματος. Διατηρούν απενοχοποιημένα τις ατέλειες των καθημερινών ανθρώπων, τα ψυχικά κενά και τα σωματικά ελλείμματά τους, φέροντας την αποστομωτική γοητεία του αυθεντικού. Με αυτόν τον τρόπο ο αναγνώστης συμπάσχει μαζί τους και ταυτίζεται ώστε να συμπορευτεί μαζί τους στην προσωπική του λύτρωση... Έτσι εισχωρούν βαθιά στην ψυχή, την συνταράσσουν και την οδηγούν στην αυτογνωσία και την κάθαρση.

Το ίδιο συμβαίνει και στο ANTIO, ΦΙΛΕΝΑΔΑ.

Καταρχήν οφείλουμε να προκρίνουμε την τόλμη της συγγραφέως να αναζητήσει τις ηρωίδες της όχι στα νέφη έναστρων ουρανών με ρομαντικές πανσελήνους, αλλά προσγειωμένες στη γη και μάλιστα στον πιο σκληρό τόπο που μπορεί να υπάρξει, αυτόν της φυλακής!

Δύσκολα θα επιχειρούσε μια συγγραφέας κάτι τέτοιο. Πρόχειρα θυμάμαι την συγκλονιστική ΠΟΙΝΗ της Έρης Τσουκαράκη, που έχει κεντρικό ήρωα έναν βαρυποινίτη, καθώς και τους ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΥΣ της Βικτώριας Μακρή. Εκεί όμως οι πρωταγωνιστές είναι άντρες, που στερεοτυπικά μπορούν πιο εύκολα να τοποθετηθούν στο αδυσώπητο αυτό περιβάλλον μιας φυλακής.

Παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον ο τρόπος που η ΠΕΝΥ ΠΑΠΑΔΑΚΗ καταφέρνει να εντάξει την εύθραυστη γυναικεία φύση στην απάνθρωπη ατμόσφαιρα της φυλακής διασώζοντας την ανθρωπιά της. Χωρίς να επιστρατεύσει λεπτομερείς περιγραφές, λοιπόν, η Παπαδάκη βάφει με το πιο ζοφερό γκρίζο τους τοίχους των κελιών, τα κάγκελα που τεμαχίζουν τον ορίζοντα των ηρωίδων της μέσα από το θλιμμένο τους βλέμμα και μόνο.

Με ενδεικτικά περιστατικά, χωρίς να καταφύγει στην ωμότητα, αναδεικνύει μια σκληρή μάχη επιβίωσης, που το διακύβευμα είναι πρωτίστως η αξιοπρέπεια.

"Έτσι" μας συστήνονται οι δύο πρωταγωνίστριες του βιβλίου: Ως "τρόφιμοι του ίδιου κελιού".

Η προσωπική ιστορία καθεμιάς ξετυλίγεται σε παράλληλες αναδρομές, ενταγμένες εύστοχα στο παρόν τους, ως στιγμές αναπόλησης ή αυτοκριτικής. Κι είναι σκληρές αυτές οι ώρες, διότι καλούνται -και μαζί τους οι αναγνώστες- να διαγνώσουν τα όρια της αθωότητας μα και της ενοχής. Δεν υπάρχουν συγχωροχάρτια στο έργο της Παπαδάκη, μα ούτε και ανοίκεια παθολογικά στοιχεία που θα εξόριζαν τις ηρωίδες στην κατηγορία της εξαίρεσης απομακρύνοντάς τες από το μέσο άνθρωπο.

Όχι. Η Σοφία κι η Μαρίνα του έργου μας θα μπορούσαν να είναι οποιαδήποτε κοντινή μας γυναίκα, μάνα, αδελφή, συγγενής, φίλη, που η ζωή θα την έφερνε στην πρόκληση κι αυτή είναι η επιτυχία τους...

Η σπουδαιότητα σε αυτό, καταρχήν έγκειται στο ότι παρέχεται βήμα σε μια κατηγορία ανθρώπων που η κοινωνία αρέσκει να χρίζει περιθώριο. Γυναίκες φυλακισμένες, φέροντας διττό στίγμα του νόμου και του φύλου τους που στους αιώνες επωμίζεται τις διακρίσεις, αλλά και την εκμετάλλευση. Η Πένυ Παπαδάκη χωρίς ίχνος μελοδραματισμού επιζητεί δικαιοσύνη. Η πένα της δεν τις αθώνει για τα λάθη, όμως τις απαλλάσσει από τη στάμπα της δαιμονοποίησης και της προκατάληψης, διατρανώνοντας το δικαίωμα των φυλακισμένων ανθρώπων στη διατήρηση της προσωπικότητάς τους και στη δεύτερη ευκαιρία. Η Πένυ Παπαδάκη δια μέσου των ηρωίδων της επιστρέφει στις γυναίκες των φυλακών την ανθρώπινη υπόσταση! Μας υπενθυμίζει πως το «περιθώριο» είναι σαρξ εκ της σαρκός μας, που η κοινωνία οφείλει να γιατρέψει κι όχι να ακρωτηριάσει, διότι έτσι κατακρεουργεί τον ίδιο τον εαυτό της και μετατρέπεται εκείνη σε θύτη.

Η δεύτερη πτυχή που αξίζει να προσεχθεί στο βιβλίο είναι η φιλία. Μια φιλία, που αναπτύσσεται εκ των συνθηκών και ακολουθεί πορεία φυσική. Δεν υπάρχει η εξιδανίκευση του μυθικού προτύπου-αντιθέτως βλέπουμε όλες τις διακυμάνσεις που μπορεί αυτή να έχει. Ωστόσο χαμηλόφωνα αλλά πειστικά κομίζει το μήνυμα ότι η μόνη ελπίδα των ανθρώπων είναι να αποδεσμευτούν από το εγώ τους και να τείνουν το χέρι στο διπλανό. Ο μόνωση αποκτηνώνει σύμφωνα με τον αριστοτελικό ορισμό και τούτη η φιλία είναι μια πρόκληση ηθικής ανάκαμψης κι εξανθρωπισμού.

Παράλληλα με τη φιλία έρχεται και ο πάνσεπτος θεσμός της οικογένειας, που σε μια εποχή φρενίτιδας η Πένυ Παπαδάκη να αναδεικνύει ι αφοπλιστικά ως υπέρτατη αξία και Ιθάκη του ανθρώπου. Η οικογένεια προβάλλει σε πολλαπλούς ρόλους: Τη συναντάμε ως έλλειψη και απαρχή δεινών, τη συναντάμε ως αίτημα εξιλέωσης ενός άσωτου ανθρώπου, τη συναντάμε κι ως απαντοχή την ύστατη ώρα της απόγνωσης... Ταυτόχρονα διεισδύουμε στα άδυτα, όταν τα νήματα που κρατούν ενωμένα τα μέλη σε μια κρίση διαρρηγνύονται. Η συγγραφέας με ώριμη, ψυχαναλυτική ματιά σκιαγραφεί όλα τα στάδια του πένθους που βιώνει η οικογένεια από την άρνηση ως την αποδοχή και την επανένωση.

Ένα άλλο στοιχείο που συναντάμε και σε άλλα βιβλία της Πένυς Παπαδάκη είναι το αποστομωτικό ηθικό ανάστημα που την κρίσιμη ώρα ορθώνουν οι ηρωίδες της- Άνθρωποι μικροί- σε ώρες μεγαλείου. Λεβεντιά είναι ο τιμητικός κι ελληνικότατος χαρακτηρισμός που αρμόζει στη στάση που συναντάμε σε καίρια σημεία πολλών από τα βιβλία της - από το Ζεϊμπέκικο της Κατίνας μέχρι τις Κόρες της Αυγής και τις δύο Φιλενάδες μας.

Η Πένυ Παπαδάκη πλαισιώνει την αθλιότητα του ανθρώπου με βαθιά πίστη στη μεγαλοσύνη των «μικρών πραγμάτων», που από αυτά «μεγαλώνει το μπόι της ζωής» όπως σημειώνει ο μεγάλος μας ποιητής Γιάννης Ρίτσος...

Η πιο σημαντική όμως παράμετρος στο ANTIΟ ΦΙΛΕΝΑΔΑ είναι η διεισδυτική ματιά στην ατομική ψυχολογία των ηρώων. Από εδώ προκύπτει -χωρίς ίχνος διδασκισμού- το μεγάλο δίδαγμα ζωής: Οι ήρωες καλούνται να διασχίσουν τον προσωπικό τους ψυχικό «λαβύρινθο», να αντιμετωπίσουν επιτέλους κατάματα τους προσωπικούς τους «μινωταύρους»-εγωισμό, ευθυνοφοβία, κτητικότητα και ακαμψία για να ανακαλύψουν το μίτο της εξόδου στο χέρι τους. **Γιατί πάντα εμείς έχουμε τα κλειδιά της φυλακής μας!** Ποιο μήνυμα θα μπορούσε να είναι πιο οδυνηρό και πιο ελπιδοφόρο από αυτό; **Ποια πρόκληση θα μπορούσε να είναι πιο δελεαστική από αυτήν της ελευθερίας;**

Μιας ελευθερίας που κανένας νόμος και κανένας σωτήρας δεν μπορεί να μας προσφέρει παρά μονάχα εμείς οι ίδιοι...Πρόκληση που σε μεγάλα έργα όπως ο Ιεροξεταστής του Ντοστογιέφσκι φαντάζει ενίοτε δυσβάσταχτη, απαιτώντας μια δύσβατη ανηφόρα προς την Ευθύνη...

Ας αφουγκραστούμε το μήνυμα ανθρωπιάς κι αυτογνωσίας που μας απευθύνει η Πένυ Παπαδάκη, μέσα από τις αξιαγάπητες αυτές ΦΙΛΕΝΑΔΕΣ, κι ας απελευθερώσουμε με αυτά από τις αλυσίδες του εγωισμού τον "δεσμώτη-εαυτό" που κρύβουμε μέσα μας!